

Recyklace baterií z chytrých telefonů šetří přírodní zdroje

Rychlost vývoje v moderních technologiích je za poslední dvě desetiletí ohromující. Těžko uvěřit, že se globálně každou vteřinu prodá asi 50 smartphonů. Podle odhadů neziskové společnosti REMOBIL se k recyklaci v Česku dostane okolo 5 až 10 % starých mobilů, což představuje zbytečnou dodatečnou zátěž životního prostředí, jelikož je třeba těžít další kovy na výrobu elektroniky a přenosných baterií. Mobilní telefon je drobné zařízení, které se nám snadno vejde do kapsy, jeho hmotnost je zhruba 100 gramů. Nicméně je spočítáno, že za celým životním cyklem mobilu se skrývá 1000x více materiálů a odpadů, tedy asi 100 kg. Recyklací a zejména potom prodloužením životnosti mobilu, jako jsou opravy a využití komponent z použitých mobilů na náhradní díly, jsou kompenzovány tyto negativní dopady na životní prostředí.

IT technologie jsou obecně považovány za čisté a zelené. Nicméně jejich výroba je energeticky a materiálově náročná. Tento vývoj má za následek rychlý růst nejen elektroodpadu, ale také nárůst množství odpadních baterií. Elektroodpad a odpadní baterie představují z odborného pohledu jiný druh odpadu, který je třeba recyklovat jinými technologiemi a vztahují se na ně různé odpadové legislativy.

Většina nepotřebných mobilů končí odložená v šuplíku českých domácností. Za posledních 30 let se v ČR prodalo okolo 60 miliónů mobilů, z nichž se polovina už stala odpadem. A v šuplících se nahromadilo více než 12 miliónů kusů nepotřebných odpadních mobilů. Pro představu je to asi 60 plně naložených kamiónů, z nichž téměř 20 je zaplněných pouze bateriemi, které musí být z mobilů před recyklací demontovány. Hlavním partnerem REMOBILU pro recyklaci baterií z mobilů je kolektivní systém ECOBAT. Cílem spolupráce je zajistit, aby se baterie po ukončení své životnosti staly snadno dostupným zdrojem sekundárních kritických surovin. V rámci vestavěných baterií v mobilech jde zejména o kobalt, jehož zásoby se díky výraznému nárůstu výroby baterií každým rokem zmenšují.

V chytrých telefonech se nejčastěji používají tzv. lithiové sekundární baterie (Li-Ion nebo LiPol akumulátory), které jsou v drtivé většině napevno vestavěné do chytrých telefonů a pro spotřebitele je téměř nemožné si takovou baterii vyměnit vlastními silami. Toto by se mělo od roku 2027 v zemích EU změnit, kdy by smartphony měly být designovány tak, aby uživatel mohl vestavěnou baterii vyměnit bez jakéhokoliv nářadí nebo zkušeností.

Jak už je zmíněno výše v textu, v šuplících se nahromadilo více než 12 miliónů kusů, tedy 40 kamiónů nepotřebných odpadních mobilů a 20 kamiónů odpadních baterií. Takové nepotřebné mobily ale ještě mohou pomoci dobré věci. Existují tři jednoduché postupy, jak se zbavit starého mobilu včetně vestavěné baterie.

1. Kampaň Recyklujmobil.cz

Kampaň Recyklujmobil.cz je založena na myšlence, že pokud lidé pošlou 100 g (průměrná váha mobilu) k recyklaci, ušetří přírodě 100 kg materiálu, který se spotřebuje při výrobě nového mobilu. Kampaň Recyklujmobil.cz si klade za cíl informovat co nejvíce lidí o problematice starých a nepotřebných mobilních telefonů a zároveň těmto lidem umožnit co nejjednodušší cestu, jak tyto mobily předat k recyklaci. Logistickým partnerem kampaně je Zásilkovna. Stačí vzít jakoukoli krabičku, vložit do ní mobil/y a zajistit např. novinami proti pohybu. Pak už jen stačí balíček odnést na jakoukoli podací pobočku Zásilkovny a sdělit bezplatný kód 98 765 259.

2. Program sběru nepotřebných mobilů pro firmy

Do sběrného programu se za posledních 6 let zapojilo už více než 1 500 firem. Systém firemního sběru nepotřebných mobilů je založen na jednoduchém principu. Firma si u REMOBILU objedná sběrný box a informuje své zaměstnance o možnosti odložit nepotřebný mobil do připraveného sběrného boxu. Zhruba po 3 týdnech REMOBIL sesbírané mobily svezí. Následně mobily vytrídí na mobily využitelné

na náhradní díly a na opravy, zbytek předá sběrnému systému elektroodpadu ASEKOL na ekologickou recyklaci. Největším přínosem takového postupu je, že každý odevzdaný mobil dostane ještě šanci na opravu a další využití, čímž jsou znovu využity i výše zmíněné nerecyklovatelné vzácné kovy a dochází k významné úspoře našeho životního prostředí. Více na www.remobil.cz

3. Sběr nepotřebných mobilů v Zoo Praha na podporu goril nížinných

Těžba vzácných kovů, jako jsou niob, tantal či kobalt, které se používají k výrobě mobilních telefonů a baterií, je z velké části příčinou odlesňování a degradace životního prostředí na řadě míst Afriky, mimo jiné i v oblastech výskytu goril nížinných. Pokud přinesete do Zoo Praha svůj starý mobilní telefon a vhodíte ho do sběrné nádoby umístěné u každého vchodu do zoo, získáte za odměnu speciální samolepku „Pomáhám ohroženým gorilám“. Navíc, za každý vybraný mobilní telefon získá Zoo Praha celkem 20 Kč. Prostředky putují na sbírkové konto „Pomáháme jim přežít“. Z něho jsou pak financovány projekty ochrany goril přímo v místě jejich přirozeného výskytu. Za rok 2024 se zatím vysbíralo v Zoo Praha už více než 6 tisíc mobilů, což znamená 120 tisíc Kč pro ochranu životního prostředí.

A pokud máte náhodou doma samostatné nefunkční baterie z mobilů či jiné elektroniky, podívejte se na nejbližší sběrné místo systému sběru a recyklace ECOBAT (viz <https://old.ecobat.cz/mapa>) případně objednejte zdarma praktickou krabičku ECOCHEESE na třídění a skladování baterií v domácnosti, viz <https://www.ecocheese.cz/>.